

Cieszyn 10.06.2022
Dr hab. Sebastian Kubica, prof. UŚ
WSNE w Cieszynie
Uniwersytet Śląski w Katowicach

**Ocena rozprawy doktorskiej i dorobku artystycznego
Pana mgr Marka Rybickiego w przewodzie doktorskim, stopnia doktora sztuki
w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki**

Zgodnie z uchwałą Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu z dnia 28.04.2022 roku zostałem powołany na recenzenta rozprawy doktorskiej w dziedzinie Sztuki, dyscyplinie Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki, realizowanej na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów Pana mgr Marka Rybickiego.

Dane doktoranta:

Pan mgr Marek Rybicki urodził się 13.08.1986 r.

Pan Marek Rybicki w latach 2002–2005 uczył się we wrocławskim XX Liceum Ogólnokształcącym.

Od 2008 do 2014 roku studiował w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów. Dyplom z projektowania graficznego zrealizował pod kierunkiem dr hab. Tomasza Brody, który został poszerzony o rysunek kreatywny w Pracowni prof. Jacka Szewczyka.

W 2014 roku uzyskał dyplom magistra sztuki w Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów kierunku Grafika w Pracowni Ilustracji dr hab. Tomasza Brody.

Od października 2015 roku pracuje w charakterze asystenta na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów na macierzystej uczelni.

Od października 2017 do października 2018 roku pracował jako nauczyciel akademicki na Wydziale Mediów Kreatywnych w Dolnośląskiej Szkole Wyższej.

W załączonym wykazie osiągnięć Pana mgr Marka Rybickiego znajduje się bardzo bogaty dorobek aktywności artystycznej i dydaktycznej, na który składają się projekty graficzne, ilustracje, wystawy, udział w zespołach projektowych, samodzielnie prowadzone zajęcia ze studentami.

Wystawy zbiorowe:

– „**Narracje**”

Udział w zbiorowej wystawie dydaktyków Wydziału Grafiki i Sztuki Mediów ASP im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu organizowanej w ramach obchodów 25 lecia Wydziału Grafiki i Sztuki Mediów.

Galeria za Szklęm, Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu, Wrocław 2021.

– „**Dar Wrocławia**”

Udział w wystawie zbiorowej dydaktyków Wydziału Grafiki i Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu. Wielka Zbrojownia, Gdańsk 2019.

– „**Ta nasza niepodległość**”

Udział w zbiorowej wystawie „Ta nasza niepodległość” organizowanej w Miejskim Centrum Kultury w Ciechocinku.

Miejskie Centrum Sztuki, Ciechocinek 2018.

– „**72 – 300DPI design project inspiration**”

Wystawa zbiorowa wykładowców i studentów Katedry Sztuki Mediów i Projektowania Graficznego.

Galeria Uniwersytetu Sztuki w Brunzwicku (HBK). Brunzwick, Niemcy, 2017.

– „**Zebranie**”

Udział w zbiorowej wystawie „Zebranie” organizowanej w Galerii Wykwit we Wrocławiu.

Galeria Wykwit, Wrocław 2017.

– „**Polska. Ćwierćwiecze wolności**”

Udział w zbiorowej wystawie „Polska. Ćwierćwiecze wolności” organizowanej w Galerii Test w Warszawie.

Galeria Test, Warszawa 2015.

– „**Coraz ciaśniej w naszej klatce**”

Udział w wystawie zbiorowej pracowników Wydziału Grafiki i Sztuki Mediów w krakowskiej galerii Stowarzyszenia Międzynarodowego Triennale Grafiki.

Galeria SMTG, Kraków 2015.

– „**Shades of Gray**”

Udział w zbiorowej wystawie „Shades of Gray” organizowanej w Galerii Sztuki Współczesnej M_DS.

Galeria M_DS, Wrocław 2015.

– „**Design 32**”. **Wystawa najlepszych dyplomów Akademii Sztuk Pięknych**

Udział w zbiorowej wystawie najlepszych dyplomów projektowych Akademii Sztuk Pięknych oraz autorstwo muralu towarzyszącego wystawie.

Galeria Rondo Sztuki, Katowice 2014.

– „**MY'14**”. **Wystawa najlepszych dyplomów Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu**

Udział w zbiorowej wystawie najlepszych dyplomantów Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu w roku 2014.

BWA Awangarda, Wrocław 2014.

Wykaz dorobku artystyczno-projektowego:

– **Memoriał Apolonii Litwińskiej**

Projekty identyfikacji graficznej turnieju szachowego kobiet w ramach Memoriału Apolonii Litwińskiej organizowanego przez Polski Związek Szachowy, 2021.

– **Persony, Narracje, Syntezy**

Projekt identyfikacji graficznej wystawy dydaktyków Wydziału Grafiki i Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu w ramach obchodów 25 lecia Wydziału, 2021.

– **Test your best**

Projekt logotypu i księgi znaku dla studia języka angielskiego „Test your best”, 2021.

– **Psukiernia**

Projekt logotypu i księgi znaku dla firmy zajmującej się wyrobem tortów dla psów, 2021.

– **Śmierć Wróbla**

Skład i projekt graficzny tomiku wierszy „Śmierć Wróbla” autorstwa Macieja Ćwielucha, 2021.

– **Beloved Land**

Projekt katalogu i plakatu promującego wystawę zbiorową artystów fotografików z Azji „Beloved Land” w Galerii Foto-Gen we Wrocławiu, 2021.

– **Wielowymiarowość**

Projekt katalogu i plakatu promującego wystawę Marcina Berdysza-ka „Wielowymiarowość” w Galerii Foto-Gen we Wrocławiu, 2021.

– **Organic**

Projekt katalogu i plakatu promującego wystawę fotografii Magdy Hueckel „Organic” w Galerii Foto-Gen we Wrocławiu, 2021.

– **36 Days of Type 2021**

Autorski projekt liter i cyfr w ramach wydarzenia 36 Days of Type, 2021.

– **Grassgo Gardeners**

Projekt serii ilustracyjnej dla firmy Grassgo Gardeners zajmującej się projektowaniem i pielęgnacją ogrodów oraz zieleni miejskiej. W skład projektu wchodzi: ilustracja na landing page strony www, seria ilustracyjna przedstawiająca pakiety oraz zakres usług świadczonych przez firmę, 2021.

– **Satisfactory**

Projekt identyfikacji wizualnej dla firmy Satisfactory zajmującej się organizacją imprez integracyjnych. W skład projektu wchodzi: logo z księgą znaku, seria piktogramów przedstawiających zakres usług oferowanych przez firmę, seria ilustracyjna dedykowana do użytku w materiałach promocyjnych i informacyjnych, 2020.

– **Ogrodzienia Kowalczyk**

Projekt logotypu wraz z księgą znaku dla firmy Kowalczyk zajmującej się montażem ogrodzeń, 2020.

– **Mistrzostwa Polski Juniorów w Szachach szybkich i błyskawicznych**

Projekty identyfikacji graficznej dla Mistrzostw Polski Juniorów w Szachach szybkich i błyskawicznych we Wrocławiu organizowanych przez Polski Związek Szachowy, 2020.

– **Dni otwarte ASP we Wrocławiu**

Projekt plakatu i materiałów promujących Dni otwarte Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu, 2020.

– **Święty Apetyt**

Projekt plakatu promującego wystawę malarstwa i rzeźby Miłósza Flisa „Święty Apetyt” w Galerii Terminal 08 w Gorzowie Wlkp, 2020.

– **Klechdy Polskie**

Projekt graficzny materiałów promocyjnych dla słuchowiska „Klechdy Polskie” na podstawie powieści Bolesława Leśmiana. W skład projektu wchodzi: projekt serii ilustracyjnej i materiałów promujących serię słuchowisk, 2020.

– **Graphic Design Guide 2020**

Projekt graficzny przewodnika dla studentów zagranicznych po Katedrze Projektowania Graficznego Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu, 2020.

– **36 Days of Type 2020**

Autorski projekt liter i cyfr w ramach wydarzenia 36 Days of Type, 2020.

– **Imperatyw**

Projekt katalogu i plakatu promującego wystawę zbiorową „Imperatyw” w Galerii Miejskiej we Wrocławiu, 2020.

– **Prawdopodobnie najlepszy z możliwych światów**

Projekt katalogu i plakatu promującego wystawę grupy Łódź Kaliska „Prawdopodobnie najlepszy z możliwych światów” w Galerii Foto-Gen we Wrocławiu, 2020.

– **Kosmos**

Współpraca z wydawnictwem książkowym Format przy opracowywaniu polskiej wersji literatury dla książki ilustrowanej „Kosmos”, 2020.

– **Myśl Ekologicznie**

Projekt serii piktogramów i infografik dla filmu animowanego finansowanego przez Urząd Miasta Kwidziń, promującego ekologiczny tryb życia i segregację odpadów, 2019.

– **Adwokat Igor Gładysz**

Projekt logotypu wraz z księgą znaku dla Kancelarii Adwokackiej mec. Igora Gładysza, 2019.

– **Miss Ghetto**

Projekt graficzny i skład bookletu promującego scenariusz filmu „Miss Ghetto” autorstwa Magdaleny Franczuk, 2019.

– **Daft Race!**

Projekt logo dla gry mobilnej „Daft Race!”, 2019.

– **20 lat Święta Wrocławia**

Projekt graficzny i skład katalogu ze zbiorem plakatów promujących coroczne Święto Wrocławia, 2019.

– **Anatomia**

Współpraca z wydawnictwem książkowym Format przy opracowywaniu polskiej wersji literatury dla książki ilustrowanej „Anatomia” autorstwa Jan Paul Schuttena i Floora Riedera, 2019.

– **Winter Swimmers. Metropolight**

Projekt katalogu i plakatu promującego wystawę zbiorową „Winter Swimmers. Metropolight” w Galerii Foto-Gen we Wrocławiu, 2018.

– **Sekwencje nieprzejrzyste**

Projekt katalogu i plakatu promującego wystawę zbiorową „Sekwencje nieprzejrzyste” w Galerii Pijalni Wód Mineralnych w Szczawnie-Zdroju, 2018.

– **Realizm Magiczny**

Projekt katalogu i plakatu promującego wystawę Piotra Kłoska „Realizm Magiczny” w Galerii Foto-Gen we Wrocławiu, 2018.

– **Adwokat Monika Gajewska**

Projekt logotypu wraz z księgą znaku dla Kancelarii Adwokackiej mec. Moniki Gajewskiej, 2018.

– **Fragmenty Gruzji**

Projekt katalogu i plakatu promującego wystawę zbiorową gruzińskich artystów „Fragmenty Gruzji” w Galerii Foto-Gen we Wrocławiu, 2018.

– **Współpraca z Biurem Promocji ASP we Wrocławiu**

Projekty materiałów promocyjnych i rekrutacyjnych dla Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu we współpracy z Biurem Promocji ASP we Wrocławiu. W skład realizacji wchodzi: foldery rekrutacyjne, ulotki, plakaty, notesy, kalendarze, torby, fartuchy, naklejki, 2017-2019.

– **Identyfikacja wizualna Orientarium Łódź**

Projekt systemu identyfikacji wizualnej dla pawilonów Orientarium w łódzkim Ogrodzie Zoologicznym. W skład realizacji wchodzi: projekt logotypu wraz z księgą znaku, projekt systemu piktogramów, projekt map, projekt serii ilustracji do wykorzystania we wnętrzach obiektu i drukach promocyjnych, projekt layoutów tabliczek nawigacyjnych i informacyjnych, 2018-2019.

– **Identyfikacja wizualna restauracji Okami**

Projekt identyfikacji wizualnej dla restauracji azjatyckiej Okami. W skład realizacji wchodzi: projekt logotypu wraz z księgą znaku, projekt kart menu głównego, menu herbat, przewodnika po ramieniu, projekt wizytówek oraz serii piktogramów, 2019.

– **Guide 2019**

Projekt graficzny przewodnika w formie książkowej po Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu dla studentów programu Erasmus+ oraz studentów studiów międzynarodowych, 2019.

Ewolucja. Zagadka życia na ziemi

– **Ilustracja**

Projekt ilustracji na standy wystawiennicze wystawy „Polski Pieniądz Papierowy” będącej stałą ekspozycją w Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju, 2017.

– **Polski Pieniądz Papierowy**

Projekt ilustracji na standy wystawiennicze wystawy „Polski Pieniądz Papierowy” będącej stałą ekspozycją w Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju, 2017.

– **Ewolucja. Zagadka życia na ziemi**

Współpraca z wydawnictwem książkowym Format przy opracowywaniu polskiej wersji literatury dla książki ilustrowanej „Ewolucja. Zagadka życia na ziemi” autorstwa Jan Paul Schuttena i Floora Riedera, 2017.

– **Paradise is not so far away from here**

Projekt wydawnictwa książkowego „Paradise is not so far away from here”

z fotografiami Magdaleny Franczuk we współpracy z Fundacją Kunst. Camera, 2017.

– **Współpraca z magazynem „Kontakt”**

Współpraca z kwartalnikiem społeczno-kulturalnym „Kontakt” w charakterze ilustratora prasowego. Projekty ilustracji towarzyszące artykułom prasowym w następujących wydaniach magazynu: Kontakt” nr. 34/lato 2017, „Kontakt” nr. 35/jesień-zima 2017.

– **Graphic Design Guide**

Autorski projekt przewodnika po Katedrze Projektowania Graficznego Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu dla studentów programu Erasmus+, 2017.

– **Współpraca z kwartalnikiem BWA Biuro**

Współpraca w charakterze ilustratora prasowego z magazynem „Biuro” wydawanym przez wrocławskie Biuro Wystaw Artystycznych. Projekty ilustracji towarzyszące artykułom w następującym wydaniu kwartalnika: „Biuro” nr 11 (1/2015), 2015.

– **Współpraca z galerią Wykwit**

Projekty graficzne towarzyszące wystawom organizowanym przez wrocławską Galerię Wykwit, oraz projekty graficzne materiałów promujących działalność galerii w druku i mediach społecznościowych, 2015 – 2016.

– **Współpraca z galerią M_DS**

Projekty graficzne towarzyszące wystawom organizowanym przez Galerię M_DS we Wrocławiu, 2014 – 2015.

– **Nervy**

Seria ilustracji towarzyszących projektowi graficznemu wydawnictwa muzycznego zespołu Nervy we współpracy z Anomalia Art Studio (projekt graficzny), 2015.

– **Trop Invadres**

Projekt graficzny serii ikon nawigacyjnych dla gry mobilnej „Trop Invadres”, 2015.

– **Porozmawiaj z babcią, zapytaj dziadka**

Projekt graficzny wydawnictwa książkowego będącego zbiorem wyróżnionych oraz nagrodzonych opowiadań nadesłanych na konkurs literacki „Porozmawiaj z babcią, zapytaj dziadka”, 2015.

– **Charismatic**

Współpraca w charakterze ilustratora nad koncepcją graficzną niezależnej gry komputerowej „Charismatic”. W skład realizacji wchodziły: projekty lokacji, projekty postaci, projekty grafik promocyjnych dedykowanych na platformę inter-netową Kickstarter, 2015.

– **The Grave of Lovesongs**

Autorski projekt serii ilustracji pod tytułem „The Grave of Lovesongs” w technice cyfrowej, 2016 – 2019.

– **Wakacje 1990**

Autorski projekt serii ilustracji pod tytułem „Wakacje 1990” w technice cyfrowej, 2016 – 2019.

– **Galeria Naprzeciwko**

Projekt strony „Galeria Naprzeciwko” z autorskimi komiksami satyrycznymi, 2016.

– **Piekielny Świat Sztuki**

Autorstwo serii komiksowej „Piekielny Świat Sztuki”, 2016 – 2019.

– **Pangzi Ceramics**

Projekt logotypu dla pracowni ceramicznej Karoliny Krawczyk Pangzi Ceramics, 2015.

Doświadczenie zawodowe w zakresie dydaktyki (warsztaty, projekty – prowadzenie):

- prowadzenie przedmiotu Podstawy Projektowania Graficznego dla pierwszego roku studiów dziennych na kierunku Grafika w macierzystej uczelni 2015.
- prowadzenie przedmiotu Rysunek Użytkowy ze studentami drugiego roku w macierzystej uczelni, 2016.
- przygotowanie dyplomantów III roku z obszaru identyfikacji wizualnej na niestacjonarnych studiach I stopnia na kierunku Grafika w macierzystej uczelni, 2019.
- zajęcia ponadprogramowe gdzie był pomysłodawcą, mentorem, koordynatorem warsztatów z projektowanie graficznego pod nazwą „Fitness Club” w macierzystej uczelni, 2018.
- wykładał projektowanie graficzne w Dolnośląskiej Szkole Wyższej na kierunku Media Kreatywne, 2017/2018.
- prowadzenie pracowni Identyfikacji Wizualnej dla studentów niestacjonarnych 3 roku na kierunku Grafika, w macierzystej uczelni od 2019.

Ocena rozprawy doktorskiej:

Ilustracja w informacji wizualnej – to świetnie skonstruowana i napisana praca, w której autor skupia się na funkcji obrazu w szczególności ilustracji będącej wizualizacją treści naukowych jak i identyfikacji graficznej. Doktorant już we wstępie zatytułowanym *Ilustracja jako narzędzie projektowe* zadał pytanie: – *czym jest ilustracja?* Dostrzegam w tym pytaniu kolejne, czym jest dobra oraz funkcjonalna ilustracja. Doktorant prezentuje nam swoje rozważania na temat różnych funkcji ilustracji, zadaje tam kilka pytań. Warto przytoczyć to o relacje między tekstem a ilustracją:

„...literatura piękna to bezsprzecznie atrakcyjny punkt wyjścia do analizy ilustracji jako obszaru, gdzie twórca wizualny prowadzi kreatywny dialog z pisarzem.”

Przytoczę w tym miejscu dosyć gorzką odpowiedź Pana Marka Rybickiego na wcześniej zadane pytanie:

„Przyglądając się relacji pisarza i ilustratora odkrywamy pewną dysproporcję tej osobliwej więzi, gdzie twórca literacki pełni rolę subiektywnego medium między ilustratorem, a złożoną materią świata. Można zaryzykować stwierdzenie, że w tym kontekście ilustrator bywa nieproszonym gościem literackiego salonu, którego podejmowanie jest przejawem kurtuazji ze strony gospodarza.”

Wyrwałem z rozprawy ten fragment rozważań doktoranta znajdujący się we wstępie, ze względu na ciężar słów w kontekście dydaktyki. Wielokrotnie w pracy ze studentami przypominamy im i sobie jak ważna jest symbioza między tymi dwoma bytami. Ta korelacja jest niezbędna, użycie środków wizualnych, alegorii i metafor powinno wywołać odpowiednie wrażenie zarówno werbalne jak i emocjonalne. Oczywiście zgadzam się z autorem rozprawy, że ten mariaż nie zawsze bywa udany.

W pierwszym rozdziale Doktorant przekrojowo prezentuje historię informacji wizualnej na przykładzie ilustrowanych diagramów pojawiających się w rękopisach iluminowanych, aż po infografiki prasowe. W drugim rozdziale Doktorant skupia się na przekrojowym zarysie identyfikacji wizualnej, w której informacja przekazywana za pomocą ilustracji pełni funkcję narzędzia perswazji utrwalając wizerunek marki w percepcji odbiorcy.

W tych dwóch pierwszych rozdziałach zatytułowanych *Od diagramu do infografiki* oraz *Ilustracja jako wyraz alfabetów wizualnych* Pan Marek Rybicki zabiera nas w wizualną podróż w czasie od iluminowanych rękopisów, rozkładówek ksiąg, po przez barwne plakaty z początku dwudziestego wieku. Naszą podróż kończy przykładami: *Festiwal Inaya*, barwną ilustrację tworzącą trzon identyfikacji festiwalu z 2014 roku oraz *Cine a la Vista*, zbiór elementów ilustracyjnych bazujących na formach wycinanych z papieru z 2017 roku.

Pan Marek Rybicki przytacza ważne wydarzenie w dziejach ludzkości jakim był start rakiety *Atlas Centaur*. Na jej pokładzie znajdowała się sonda kosmiczna *Pioneer 10* wewnątrz, której umieszczono wygrawerowaną aluminiową płytkę z listem do obcej cywilizacji. Doktorant skomentował to wydarzenie następującymi słowami:

„Jej obecność na sondzie *Pioneer* to swoisty dowód przywiązania człowieka do obrazu, który wykraczając poza bariery języka, kultury, czy stopnia zaawansowania technicznego, stanowi najbardziej uniwersalny sposób przekazywania informacji”.

Te słowa Pana Marka Rybickiego pozwalają zrozumieć jaki był klucz podczas doboru materiałów potrzebnych do napisania rozprawy oraz w jakim stopniu jego realizacje projektowe są zdetermi-

nowane w sposobie myślenia o formie plastycznej. W swojej pracy autor zauważa, zresztą słusznie, cytując:

„Ilustracja informacyjna ostatnich dziesięcioleci to efekt niekończącej się ewolucji formalnej motywowanej przez zdobycze techniczne i przełomowe koncepcje odpowiadające coraz bardziej wymagającym potrzebom obrazowania danych. Cyfrowa rewolucja, która na przestrzeni ostatnich trzech dekad powoduje nie spotykany wcześniej obieg informacji”.

Autor pracy przytacza nam wybrane przykłady dzieł pojawiających się na przestrzeni wieków. W dwóch pierwszych rozdziałach Doktorant przedstawił w klarowny i przekonujący sposób zmieniający się świat ilustracji. Opisał świat, w którym rozwój techniczny miał bezpośredni wpływ na infografikę. Pan Marek Rybicki opisuje również jak rozwój techniczny wpłynął na sposób myślenia zarówno autorów prac jak i ich odbiorców. Kończąc drugi rozdział napisał, cytując autora:

„Ostatnia dekada pieczętująca rolę mediów masowych w wymianie informacji w ogromnym stopniu przyczyniła się do upowszechnienia profesji ilustratora. Rozbudowane serwisy internetowe stwarzają możliwość płynnej wymiany informacji pomiędzy społecznościami zrzeszającymi twórców użytkowych. Obok dużych agencji graficznych czy studiów projektowych, gdzie twórcą projektów są zespoły specjalistów, coraz popularniejszą metodą w kreowaniu bardziej osobistego wydźwięku projektów staje się współpraca studiów projektowych z ilustratorami”.

Słusznie zauważył Doktorant, że obecnie, to raczej małe studia graficzne lub działający w pojedynkę projektanci (bliżej im do artysty brudzącego sobie ręce farbą niż do precyzyjnego inżyniera zamkniętego w swoim sterylnym laboratorium) są oni gwarancją bardziej ludzkiego, osobistego wydźwięku projektów. To oni zadają sobie trud dobierania narzędzia adekwatnego do konkretnej realizacji, w której podejmują dialog z odbiorcą tego projektu.

Uważam, że zwłaszcza w przypadku dydaktyki, najważniejsze jest zachęcanie młodych studentów do poszukiwania zróżnicowanych środków graficznych, przemieszczania się pomiędzy pracowniami: graficznymi, rysunku, malarstwa... Wzbogacenie ich warsztatu manualnego da im narzędzia w późniejszej pracy projektanta.

Przytoczę tutaj słowa Krzysztofa Lenka z książki „Podaj dalej” gdzie w rozmowie z Ewą Satalecką powiedział:

„Jednym z negatywnych skutków tego, że wszystko od początku do końca robimy na ekranie komputera – bez layoutu, bez rysunku – jest to, że zanika nam wrażliwość oka. Powoli przestajemy zauważać niuanse”.

Słowa te dotyczą oczywiście jednego z mediów w bogatym arsenale grafika. Jest to jednak przestroga dotycząca całej plejady, coraz to nowszych narzędzi używanych przez osoby zajmujące się komunikacją wizualną. Problem ten dotyczy również pracy dydaktycznej, gdzie nadmierne, bezrefleksyjne użycie nowinek technicznych w szczególności na początku drogi może zakłócić indywidualny i naturalny rozwój studenta.

Trzeci rozdział pracy zatytułowany *Praca dydaktyczna* zaczyna się od słów:

„Moja fascynacja ilustracją już od okresu studiów na Akademii Sztuk Pięknych przeplatała się z zamiłowaniem do projektowania graficznego skupionego na identyfikacji wizualnej. Początkowo traktowałem obie dziedziny jako osobne

byty, które spotykały się na chwilę przy okazji ćwiczeń związanych z projektowaniem książki ilustrowanej”.

Muszę tutaj wspomnieć, że w twórczości doktoranta widać te dwie drogi, które spotykają się szczęśliwie tworząc interesujący i skuteczny komunikat wizualny.

W bogatym dorobku dydaktycznym Pana Marka Rybickiego na szczególną uwagę zasługują Popołudniowe spotkania warsztatowe pod nazwą *Fitness Club*. Dla Doktoranta jest to wyjątkowe miejsce spotkań z liczną grupą studentów, gdzie ćwiczenia odbiegają od tych realizowanych w normalnym trybie studiów. Cytuję doktoranta:

„Ich głównym celem obok utrwalania i rozwijania warsztatu projektowego była potrzeba stworzenia miejsca, które odbiegało od konwencjonalnej idei pracowni, a stało się przyjaznym środowiskiem pracy, spotkań i wymiany poglądów wolnym od zgrabiałego systemu „mistrz – uczeń”.

Wśród realizowanych zadań w ramach tej pracowni znalazł się *projekt identyfikacji wizualnej dla sąsiadującej z budynkiem uczelni zabytkowej Zatoki Gondoli – wypożyczalni sprzętu wodnego*. Projekt, który powstał jest niezwykle spójny, chociaż jest pracą zespołową. Moim zdaniem najważniejszym aspektem tego ćwiczenia jest praca w zespole. Studenci podczas takich ćwiczeń nabywają potrzebne umiejętności, których nie uczy praca indywidualna. Niestety rzadko stosuje się ten model nauczania w systemie akademickim.

Z pośród zaprezentowanego dorobku studentów będących pod skrzydłami Doktoranta wyróżniają się prace Małgorzaty Bury. Książka z ilustracjami oraz seria plakatów promujących Ogród Zoologiczny w Gdańsku.

Opis dzieła

Pan Marek Rybicki zrealizował wiele ciekawych projektów, które zostały przedstawione w czwartym rozdziale *Praktyka zawodowa*. Kieruje się podczas ich realizacji ważną zasadą, o której pisał Wolfgang Weingart:

„Co z tego, że komunikat jest czytelny, skoro jest nudny”.

Komunikaty Doktoranta nie są nudne! Ja osobiście skupię się na jednej realizacji spośród imponującego dorobku, jest to *Projekt systemu informacji wizualnej dla obiektu Orientarium* realizowany we współpracy z twórcą projektu architektonicznego Orientarium – wrocławską pracownią architektoniczną Arc2 z 2018–2019 roku. Projekt tworzy spójny zestaw wizualny, w skład którego wchodzi: logo obiektu, zestaw piktogramów informacyjnych oraz system nawigacji po obiekcie. Projekt, tak jak we wszystkich przytoczonych w publikacji przykładach, spełnia wszystkie warunki dobrej kompleksowo zrealizowanej identyfikacji wizualnej. Moją uwagę zwróciło w tej realizacji dwadzieścia piktogramów opisujących gatunki zwierząt: tych latających, pływających i kroczących po ziemi. Występują one w przestrzeni ekspozycyjnej Orientarium. Pan Marek Rybicki zachowując spójną stylistykę kieruje się wcześniej założonymi zasadami. Pomimo przyjętego schematu jego zwierzaki żyją. Nie zostały uśmiercone poprzez bezduszne wyrysowanie ich na siatce konstrukcyjnej. Obcuje ze stworzeniami uproszczonymi, ale niepozbawionych swoich cech naturalnych utwierdzam się w tym, iż Doktorant przygotował się do tego zadania. Przypominam sobie wielkiego japońskiego mistrza Kazumasa Nagai, który oprócz projektowania niezapomnianych plakatów zajmował się rozbudowaną identyfikacją wizualną. Równie sprawnie jak japoński mistrz, Doktorant rozkłada na części pierwsze, a potem składa z powrotem swoich bohaterów. Powinienem jeszcze dodać, że w ilustracjach naniesionych na biotopy pawilonu Pan Marek Rybicki zrobił kolejny krok. Przeszedł z drogi projektanta na ścieżkę malarstwa. Nie jest to łatwe zadanie biorąc pod uwagę wymagania kompleksowej infografiki. Oglądając i analizując kolejne realizacje, dostrzegam w postawie Doktoranta niezwykłą umiejętność puentowania niełatwych tematów, operuje przy tym pomimo „wykreślonego języka” metaforą i poetyką. Jego komunikaty wizualne zazwyczaj w ograniczonej kolorystyce są barwne! Myślę, że miała i ciągle ma na to wpływ fascynacja Doktoranta klasyczną ilustracją.

Cała publikacja zatytułowana *Ilustracja w informacji wizualnej*, którą miałem przyjemność nie tylko przeczytać, ale i oglądać, a nawet dotykać utwierdza mnie w tym, że Doktorant jest nie tylko specjalistą od infografiki, ale przede wszystkim jest artystą. Kolejną rzeczą, która sprawiła, że obcowanie z pracą Doktoranta stało się przyjemnością, to konstrukcja książki, nienagannie zaprojektowana, uwzględniająca narracje słowno-wizualne. Podział kolorystyczny publikacji w uporządkowany sposób nawigował mnie pozwalając odnaleźć kolejne werbalne i obrazowe treści.

Temat jaki podjął autor w Rozprawie Doktorskiej w rozdziale pierwszym oraz drugim jest nieustannie eksplorowany. Zajmują się nim zarówno specjaliści od ilustracji i komunikacji wizualnej jak i teoretycy. Temat ten ciągle pozostawia przestrzeń do analizy. Uważam, że ciągle zainteresowanie tą tematyką wynika z tego, iż przeżywamy renesans ilustracji książkowej, ilustracji prasowej, ale i coraz większe zapotrzebowanie na nowe ciekawe, funkcjonalne, indywidualne komunikaty wizualne.

W słusznych rozważaniach Pana Marka Rybickiego zabrakło mi nawiązania do tych wcześniejszych komunikatów wizualnych z grotu Lascaux, Altamiry może warto było by wspomnieć o sztuce prekolumbijskiej. Rozumiem, że Doktorant miał powód do ograniczenia ram czasowych analizowanego przez siebie tematu, przyjmuję to, jednak mam mały niedosyt.

Pisałem, że bardzo podoba mi się struktura publikacji, miałem tylko niewielki problem ze stopniem pisma w przypisach, rozumiem, że Pan Marek ze względu na swój młody wiek nie ma jeszcze problemów ze wzrokiem.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z treścią rozprawy doktorskiej oraz biorąc pod uwagę osiągnięcia artystyczno-projektowe i dorobek dydaktyczny, wnioskuję za przyznaniem Panu mgr Markowi Rybickiemu stopnia doktora sztuki w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki.

Dr hab. Sebastian Kubica, prof. UŚ

